

OECD *Multilingual Summaries* Health at a Glance: Europe 2014

Summary in Croatian

Read the full book on: 10.1787/health_glance_eur-2014-en

Ukratko o zdravlju: Europa 2014

Europske države ostvarile su znatna poboljšanja u području zdravlja stanovništva, ali se zdravstveno stanje znatno razlikuje i među državama i unutar njih. Očekivani životni vijek pri rođenju u državama članicama Europske unije (EU) od 1990. u prosjeku se povećao za više od pet godina, iako razlika između država s najdužim i najkraćim očekivanim životnim vijekom i dalje iznosi oko osam godina. U državama se stalno bilježe i velike razlike među ljudima iz različitih socio-ekonomskih skupina, pri čemu osobe s višim razinama obrazovanja i prihoda uživaju bolje zdravlje i žive nekoliko godina duže od onih iz skupina u nepovoljnijem položaju. Te su razlike posljedica različitih čimbenika, uključujući neke koji nisu povezani sa sustavima zdravstvene skrbi, kao što su okoliš u kojem ljudi žive, osobni način života i ponašanja te razlike u pristupu zdravstvenoj skrbi i njezinoj kvaliteti.

Publikacija Ukratko o zdravlju: Europa 2014. sadržava najnovije podatke o zdravstvenom stanju, rizičnim čimbenicima za zdravlje i pristupu visokokvalitetnoj zdravstvenoj skrbi u svim državama članicama EU-a, državama kandidatkinjama (s iznimkom Albanije zbog ograničene dostupnosti podataka) i državama članicama Europskog udruženja slobodne trgovine (EFTA). Odabir pokazatelja općenito se temelji na ključnim europskim pokazateljima zdravlja (ECHI) koje je utvrdila Europska komisija. Publikacija uključuje novo poglavlje o pristupu skrbi, te se u njoj, gdje je to moguće, analizira utjecaj gospodarske krize na financijske i zemljopisne prepreke te razdoblja čekanja.

Očekivani životni vijek raste, ali su razlike i dalje prisutne

- Očekivani životni vijek pri rođenju u državama članicama EU-a povećao se za više od pet godina u razdoblju između 1990. i 2012. te sada iznosi 79,2 godine. Međutim, razlika između najdužeg očekivanog životnog vijeka (u Španjolskoj, Italiji i Francuskoj) i najkraćeg (u Litvi, Latviji, Bugarskoj i Rumunjskoj) nije smanjena od 1990.
- Znatno se povećao i očekivani životni vijek u dobi od 65. godina, te je 2012. u EU-u u prosjeku iznosio 20,4 godine za žene i 16,8 godina za muškarce. Razlika u očekivanom životnom vijeku u dobi od 65. godina između država s najdužim očekivanim životnim vijekom i onih s najkraćim iznosi oko pet godina.
- Vjerojatno je da će visokoobrazovani muškarci i žene imati bolje zdravlje i živjeti nekoliko godina duže. Primjerice, u nekim državama srednje i istočne Europe 65-ogodišnji visokoobrazovani muškarci mogu očekivati da će živjeti četiri do sedam godina duže od muškaraca s nižom razinom obrazovanja.
- Diljem EU-a žene u prosjeku žive šest godina duže od muškaraca. Ta razlika između spolova iznosi godinu dana kada je riječ o godinama života u dobrom zdravlju (godine koje čovjek proživi bez ograničenja aktivnosti).

Ocjena utjecaja gospodarske krize na zdravlje

- Kriza je imala mješovit utjecaj na zdravlje i stopu smrtnosti. Čini se da su stope samoubojstva, koje su se na početku krize blago povećale, sada ponovno na razinama prije krize. Kada je riječ o stopi smrtnosti zbog prometnih nesreća, u godinama nakon krize zabilježeno je mnogo brže smanjenje u

odnosu na godine prije krize. U godinama nakon krize zabilježena je i manja izloženost stanovništva onečišćenom zraku, iako se čini da su se od tada neki onečišćivači zraka povećali.

- Gospodarska kriza možda je pridonijela i dugotrajnom povećanju pretilosti. U državama članicama EU-a u razdoblju oko 2012. jedna od šest odraslih osoba bila je pretila, za razliku od jedne na osam odraslih osoba u razdoblju oko 2002. Dokazi iz nekoliko država članica upućuju na povezanost financijskih poteškoća i pretilosti: osobe koje prolaze kroz financijske poteškoće, neovisno o svojem prihodu ili bogatstvu, izložene su većem riziku. Pretilost je općenito mnogo učestalija u skupinama u nepovoljnijem položaju.

Zbog gospodarske krize izdaci za zdravstvo su smanjeni ili se usporavaju

- Između 2009. i 2012. stvarni izdaci za zdravstvo (prilagođeni za inflaciju) smanjeni su u polovini država članica EU-a, dok su u ostalim državama znatno usporeni. Izdaci za zdravstvo u prosjeku se svake godine smanjuju za 0,6 % u usporedbi s godišnjim rastom od 4,7 % između 2007. i 2009. To je posljedica rezova u zdravstvenom osoblju i njihovim plaćama, smanjenja naknada pružateljima usluga zdravstvene skrbi, nižih cijena farmaceutskih proizvoda i povećanog sufinanciranja od strane pacijenata.
- Iako je 2012. u pojedinim državama (uključujući Austriju, Njemačku i Poljsku) zabilježen skroman rast izdataka za zdravstvo, njihovo se smanjenje i dalje bilježi u Grčkoj, Italiji, Portugalu i Španjolskoj te Češkoj i Mađarskoj.

Općim zdravstvenim osiguranjem štiti se pristup zdravstvenoj skrbi

- Većina država EU-a zadržala je opće (ili gotovo opće) osiguranje za ključan skup zdravstvenih usluga, uz iznimku Bugarske, Grčke i Cipra gdje znatan dio stanovništva nije obuhvaćen osiguranjem. Ipak, čak i u tim državama poduzete su mjere kako bi se neosiguranim osobama pružilo osiguranje.
- Za učinkovito osiguranje pristupa zdravstvenoj skrbi potreban je odgovarajući broj, kombinacija i raspodjela pružatelja usluga zdravstvene skrbi. Broj liječnika i medicinskih sestara po glavi stanovnika nastavio je rasti u gotovo svim europskim državama, iako postoji zabrinutost zbog nedostatka određenih kategorija liječnika, primjerice liječnika opće prakse u ruralnim i udaljenim područjima.
- U državama članicama EU-a broj liječnika po glavi stanovništva u prosjeku se povećao s 2,9 liječnika na 1 000 stanovnika u 2000. na 3,4 u 2012. Rast je osobito brz u Grčkoj (uglavnom prije gospodarske krize) i Ujedinjenoj Kraljevini (povećanje od 50 % između 2000. i 2012.).
- U svim državama gustoća liječnika veća je u urbanim područjima. Veći broj europskih država pruža financijske poticaje kako bi liječnike privukli u područja s nedovoljnom razinom usluga te ih tamo zadržali.
- Važno pitanje politike u brojnim europskim državama jesu i duga razdoblja čekanja na zdravstvene usluge. Bilježe se znatne razlike u vremenu čekanja na manje kirurške zahvate.

Kvaliteta skrbi poboljšana je u većini država, ali razlike i dalje postoje

- Zbog napretka u liječenju bolesti opasnih po život, primjerice srčanog udara, moždanog udara ili raka, u većini europskih država povećana je stopa preživljavanja. Stopa smrtnosti nakon bolničkog liječenja srčanog udara u razdoblju između 2000. i 2011. u prosjeku je smanjena za 40 %, a nakon bolničkog liječenja moždanog udara za više od 20 %. Niže stope smrtnosti posljedica su bolje akutne skrbi i lakšeg pristupa specijaliziranim jedinicama za moždane udare u pojedinim državama.
- Stopa preživljavanja u slučaju oboljenja od raka povećana je u većini zemalja, uključujući rak vrata maternice, rak dojke i rak debelog crijeva. No u Poljskoj je stopa preživljavanja u slučaju raka vrata maternice bila 20 % niža u odnosu na Austriju i Švedsku, a u slučaju raka dojke gotovo 20 % niža nego u Švedskoj.

- U većini država poboljšana je i kvaliteta primarne skrbi, što je vidljivo iz manjeg broja bolničkih liječenja koje se moglo izbjeći u slučaju kroničnih bolesti kao što su astma i dijabetes. No i dalje ima prostora za poboljšanje primarne skrbi kako bi se dodatno smanjio broj skupih bolničkih liječenja.
- Zbog starenja stanovništva u godinama koje su pred nama i dalje će se povećavati zahtjevi zdravstvenog sustava i sustava dugotrajne skrbi. Glavna uprava za ekonomska i financijska pitanja predvidjela je u 2012. da će se javni izdatci za zdravstvenu skrb u svim državama članicama EU-a u razdoblju između 2010. i 2060. u prosjeku povećati za 1 do 2 % BDP-a te da će do sličnog povećanja doći i u javnim izdancima za dugotrajnu skrb. U kontekstu strogih proračunskih ograničenja izazov će biti održati pristup cjelokupnog stanovništva visokokvalitetnoj skrbi uz prihvatljive troškove.

This translation was undertaken by the European Commission.

Multilingual summaries are translated excerpts of OECD publications originally published in English and in French.

They are available free of charge on the OECD Online Bookshop www.oecd.org/bookshop

For more information, contact the OECD Rights and Translation unit,

Public Affairs and Communications Directorate at: rights@oecd.org or by fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Visit our website www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary!

© OECD (2014), *Health at a Glance: Europe 2014*, OECD Publishing.

doi: [10.1787/health_glance_eur-2014-en](https://doi.org/10.1787/health_glance_eur-2014-en)